

РЕЦЕНЗІЯ

кандидата юридичних наук, доцента Лісніченка Дмитра Вікторовича

на дисертацію Луцюка Романа Петровича

**«ОСОБЛИВОСТІ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО
ДОКАЗУВАННЯ У КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ,
РОЗПОЧАТИХ ЗА ФАКТАМИ ДОРОЖНЬО-ТРАНСПОРТНИХ
ПРИГОД»,**

**представлену на здобуття наукового ступеня доктора філософії за
спеціальністю 081 «Право»**

Актуальність теми дослідження. Забезпечення безпеки дорожнього руху та належної експлуатації транспортних засобів державою виступає як один із фундаментальних елементів у системі підтримання правопорядку. Досягнення цієї мети потребує комплексного підходу, що передбачає впровадження всебічних заходів правового, організаційно-управлінського та інженерно-технічного характеру на загальнодержавному рівні.

Неспровокована агресія росії проти нашої країни, зумовила необхідність загальнонаціонального супротиву. Такий масштаб використання військової техніки, під час супротиву російській агресії, невідворотно призводить до збільшення випадків дорожньо-транспортних пригод за участю військової техніки. Такі випадки безперечно потребують не лише комплексного правового регулювання, а й постійного вдосконалення методів та методик розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних з ДТП за участю військової техніки.

Про актуальність як теми так і роботи в цілому свідчить і її зв'язок з науковими програмами, планами, темами. Дисертацію виконано в межах науково-дослідної теми Одеського державного університету внутрішніх справ

«Пріоритетні напрямки розвитку та реформування правоохоронних органів в умовах розгортання демократичних процесів в державі» (державний

реєстраційний номер 0116U006773), та загально-кафедральної теми кафедри кримінального процесу та криміналістики: «Сучасні тенденції розвитку кримінального процесу та криміналістики» (державний реєстраційний номер 0124U003473). Обраний напрям відповідає Тематиці наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок на 2020-2024 роки, затвердженої наказом МВС України від 11 червня 2020 року № 454.

Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, та їх достовірність. Викладені у роботі наукові положення та висновки є переважно обґрунтованими, аргументованими та переконливими.

Досить схвально слід поставитися до сформованої методологічної програми, яку склали загальнонаукові та спеціальні методи наукового пізнання, що забезпечило повноту, логічну побудову та практико орієнтовані результати дослідження.

Наукова новизна одержаних результатів. Наукова новизна одержаних у ході дослідження результатів полягає насамперед у тому, що дисертація є одним із перших в Україні комплексним монографічним дослідженням теоретичних і практичних проблем кримінального процесуального доказування у кримінальних провадженнях, розпочатих за фактами дорожньо-транспортних пригод в сучасних умовах.

Дисертаційне дослідження автора робить значний внесок у розвиток таких галузей науки, як кримінальний процес та криміналістика. Вперше в ньому запропоновано комплексний підхід до вивчення основ доказування під час розслідування кримінальних проваджень, пов'язаних з дорожньо-транспортними пригодами, що сталися в умовах воєнних дій на території України. Цей аспект надає дослідженню особливої актуальності та практичної цінності.

Аналіз законодавства та дослідження концептуальних положень, щодо особливостей кримінального процесуального доказування у кримінальних провадженнях, розпочатих за фактами дорожньо-транспортних пригод, містять елементи наукової новизни, серед яких найважливішими, на думку рецензента, є наступні:

- обґрунтовано прикладну необхідність у контексті пізнання механізму дорожньо-транспортної пригоди виокремлення категорії «обстановка ведення бойових дій або наближена до бойових дій», а також, базуючись на концепції надзвичайних правових режимів, запропоновано модель організації дорожнього руху у зоні бойових дій із визначенням таких імперативних норм: *по-перше*, заборона пересування цивільних транспортних засобів та пішоходів під час ведення активних бойових дій у межах відповідного периметра; *по-друге*, надання обов'язкової переваги під час руху бойовим машинам та іншій військовій техніці незалежно від положень Правил дорожнього руху України; *по-третє*, заборона обладнання транспортних засобів, які не використовуються військовими, будь-якими елементами, які створюють обґрунтовану підозру, що вказаний транспортний засіб входить до будь-яких бойових з'єднань; *по-четверте*, формулювання окремих норм та правил, які стосуються закріплення вантажу та перевезення людей бойовими машинами та іншими видами військової техніки, оскільки: а) динамічність та складність бойових умов не дозволяє забезпечити належне кріплення вантажу, зокрема й через відсутність в бойових умовах необхідних засобів; б) специфічними умовами транспортування людей, які паралельно виконують бойові завдання щодо ураження сил противника;

- сформульовано структуру та охарактеризовано елементи предмета доказування під час розслідування дорожньо-транспортних пригод, вчинених за участі бойових машин: *по-перше*, обставини, які стосуються особи, що вчинила дорожньо-транспортну пригоду, керуючи бойовою машиною чи іншим видом військової техніки. *по-друге*, обставини, які стосуються належності транспортного засобу до бойової, спеціальної чи транспортної машини, визначеної у диспозиції ст. 415 КК України; *по-третє*, обставини, які встановлюють вид порушення правил водіння або експлуатації транспорту;

- положення щодо організації проведення окремих слідчих (розшукових) дій як засобів доказування під час розслідування дорожньо-транспортних пригод, зокрема проведення огляду у частині: а) класифікації невизначеності параметрів, використовуваних при аналізі обставин ДТП, що

є результатом огляду місця події та транспорту; б) систематизації типових помилок, які допускаються під час проведення огляду у кримінальних провадженнях цієї категорії; в) формулювання доповнення ст. 237 КПК України положенням такого змісту «У випадку неможливості проведення огляду місця події слідчим правоохоронного органу, до підслідності якого відноситься розслідування відповідної категорії кримінальних проваджень, такий огляд може бути проведений слідчим іншого правоохоронного органу за погодженням із прокурором».

Оцінка змісту дисертації та її оформлення. Дисертація Луцюка Романа Петровича «Особливості кримінального процесуального доказування у кримінальних провадженнях, розпочатих за фактами дорожньо-транспортних пригод» є завершеною кваліфікаційно працею, характеризується логічним та чітким змістовим наповненням, відповідно до плану, мети та завдань, архітектоніка забезпечує комплексність та системність опрацювання проблематики.

Зміст дисертації відповідає спеціальності 081 «Право».

Дисертація складається із вступу, трьох розділів, що об'єднують сім підрозділів, висновків, списку використаних джерел.

Теоретична та практична значимість результатів дисертаційного дослідження полягає у тому, що вони можуть бути використані у процесі вдосконалення норм Кримінального процесуального кодексу України, та стати підґрунтям подальших наукових досліджень теорії доказів в кримінальному процесі та методики розслідування кримінальних проваджень за фактами дорожньо-транспортних пригод.

Повнота викладу наукових положень в опублікованих працях. Основні положення дисертації викладені у п'яти наукових працях, із яких: 3 – статті, в наукових фахових виданнях України в галузі юридичних наук, 2 – тези доповідей, виданих за результатами проведення міжнародних науково-теоретичних і науково-практичних конференцій. Така кількість, обсяг і зміст друкованих праць відповідають вимогам МОН України щодо публікацій основного змісту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії і надають авторці право публічного захисту дисертації, адже основні положення,

висновки і рекомендації пройшли належну апробацію.

Висновки дисертаційного дослідження відповідають поставленим завданням дослідження у межах обраного об'єкта та предмета, містять розроблені автором теоретичні наукові положення, практичні рекомендації, пропозиції із вдосконалення законодавства.

Дисертація виконана українською мовою. Стиль викладення матеріалу – науковий.

Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій. Наукова обґрунтованість положень дослідження та достовірність отриманих результатів засвідчуються ретельною теоретичною та методологічною базою проведеного дослідження, а також критичним аналізом і узагальненням значного масиву праць вітчизняних і зарубіжних науковців.

Автором у ході дослідження використані актуальні статистичні дані, відомості з Єдиного державного реєстру судових рішень, результати 127 слідчих Національної поліції України, 50 слідчих Державного бюро розслідувань, 20 прокурорів спеціалізованих прокуратур у сфері оборони, а також особистий практичний досвід здобувачки на посадах слідчого, прокурора, прокурора спеціалізованих прокуратур у сфері оборони, які вдало застосовані у роботі.

Необхідно відзначити високу майстерність автора у володінні методологією та методикою проведення дослідження. У роботі висвітлено широкий спектр новітніх проблем і підходів до їх вирішення. Автор демонструє вміння та коректність у полеміці, аргументуючи власні судження. Завдяки комплексному підходу до застосування дослідницьких методів, вдалося системно вивчити предмет дослідження, виконати поставлені завдання та досягти поставленої мети.

Віддаючи належне кропіткій та високоякісній роботі дисертанта, високо оцінюючи рівень дослідження, його актуальність та новітність підходів до дослідження обраної проблематики, варто звернути увагу на окремі недоліки, а також положення та висновки, які мають дискусійний характер чи вимагають

додаткового обґрунтування під час захисту.

1. В підрозділі 1.2 автор пропонує, шляхом прийняття нормативно-правового акту, встановити заборона на обладнання транспортних засобів, які не використовуються військовими будь-яким елементами, які створюють обґрунтовану підозру, що вказаний транспортний засіб входить до будь-яких бойових з'єднань. Потребує додаткового пояснення автора, які саме елементи він відносить до вказаної категорії, оскільки існують багато випадків коли населення намагаючись показати солідарність з військовими, продемонструвати свій патріотизм прикрашають свої транспортні засоби як військовою символікою так і військовими гаслами.

2. В своїй роботі, автор зосереджується на дослідженні порядку доказування у кримінальних провадженнях за фактом дорожньо-транспортних пригод за участю військової техніки. Це прослідковується у всіх розділах, особливо в розділах 2 та 3. Однак ні в назвах розділів ні в назвах підрозділів немає згадки про військову техніку. Напевне доцільним було б зазначити в назвах тих підрозділів де основний акцент дослідження сфокусований на дорожньо-транспортних подіях за участю військової техніки, відповідну інформацію.

3. Наведені автором висновки до роботи є занадто детальними, ТА перевантажені описовою інформацією, що призвело до невиправданого збільшення об'єму висновків. Крім того, не доречним є посилання у висновках на результати анкетування. Посилання на результати анкетування більш доцільно зазначати в основному викладі матеріалу, і за результатами їх аналізу робити відповідні висновки.

Разом з тим, наведені зауваження та пропозиції у жодному разі не впливають на загальне позитивне враження від роботи, здебільшого носять дискусійний характер і мають бути предметом для публічної дискусії та обговорення під час захисту.

ВИСНОВОК:

Дисертація Луцюка Романа Петровича «Особливості кримінального процесуального доказування у кримінальних провадженнях, розпочатих за фактами дорожньо-транспортних пригод» є самостійною, комплексною,

завершеною працею, що містить нові науково обґрунтовані результати проведеного здобувачем дослідження, розв'язує важливе наукове завдання, та свідчить про належний рівень оволодіння Луцюком Р.П. методологією наукової діяльності.

Дисертація повною мірою відповідає Вимогам до оформлення дисертацій, затвердженим Наказом Міністерства освіти та науки України № 40 від 12.01.2017 року (зі змінами, внесеними наказом Міністерства освіти та науки України № 759 від 31.05.2019 року) та Порядку присудження ступеня

доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії № 44 від 12 січня 2022 року, а її автор – **Луцюк Роман Петрович** – заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії в галузі права.

РЕЦЕНЗЕНТ:

**Кандидат юридичних наук, доцент
доцент кафедри кримінального процесу та криміналістики
Одеського державного
університету внутрішніх справ**

Дмитро ЛІСНІЧЕНКО